

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1,50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4,50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za ves leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
 Naročnine je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petim; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor vsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *upravitelj* ulice Molino plečole št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprto reklama cije sojprosto pošiljate.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„P edinost je moč“.

Zjedinjenje!

Če kateri slovenski list, more danes naša „Edinost“ vsklikati patrijotiskim zadoščenjem: zjedinili so se naši hrvatski in slovenski zastopniki na Dunaju! Saj je bil navsreč naš list med prvimi, ki je dokazoval železno doslednostjo, ne bojé se zamere ne na desni ne na levi, da Slovenci in Hrvatje ne pridemo do političke veljave dotlej, dokler si ne zasnujemo krepke in jedinstvene organizacije vsaj med zastopniki našimi v državnem zboru. Mi po obmejnih pokrajinah, ki moramo občutiti vse posledice dosežanje mizerije v naši organizaciji, posledice pomanjkanja vsakoršne jedinstvenosti v delovanju naših poslancev, mi smo sledili le imperativu ali ukazu svojega pristnega in globokega prepričanja, ko smo z vso zgovornostjo in z vso vnemo rodoljubnega čutstvom neprestano rotili one, katerim je narod naš poveril zastopstvo svojih moralnih in materijalnih koristi: zjedinite se!

Vedno in vedno smo rotili gospódo državne poslance: ako je že tako usojeno nam Slovencem, da ne moremo živeti brez domačega prepira, ako se že res moramo klati med seboj na domačih tleh, pa vsaj na Dunaj, kjer se bje velika bitka za naše ukupne interese, naj ne meče svoje črne sence ta nesrečni bratomorni boj!

Bilo je pač pred par leti, ko smo se nadejali, da pride do sprave tudi doma. Poznejši dogodki so nas poučili, da smo bili optimisti, da so prazne naše nade v tem pogledu. Ogenj in voda se ne moreta družiti; po grehah, storjenih tu in tam, v hiši in na ulici, prišlo je na Kranjskem tako, da sti si obe veliki stranki istotako nasprotna elementa, kakor sta si nasprotna voda in ogenj. Take rane ne morejo ozdraviti nikaka pogajanja in nikaki kompromisi, ampak le čas in pametno spoznanje. Tu treba čakati torej potrpežljivo.

Drugáče je z zastopniki na Dunaju; med temi zložno postopanje ni le nujno, da, neizogibno potrebno, ampak tudi — možno. Ne smemo namreč prezreti, da povod domačemu boju niso le načelne diference, ampak tudi nebroj malenkostnih osebnih

navskrižij, nastalih deloma iz ambicije, deloma iz trme, deloma iz obžalovanja vrednega nedostajanja potrebnega — takta! Zastopniki naroda v osrednjem zakonodavnem zastopu države pa že morajo biti zvišeni nad takimi malenkostmi. Oni morajo poznati le jeden zakon: blagor naroda! Delo za blagor naroda nalaga veliko odgovornost, in glavna dolžnost poslancu je: zavedati se, te svoje velike odgovornosti. Sosebno slovenskemu poslancu mora biti neprestano pred očmi, da je zastopnik naroda, ki še le ustvarja podlago svoji ekzistenci, naroda, ki se mora boriti za najelementarnejša svoja prava, naroda, čegar ekzistenca na mnogih točkah ob periferiji visi na jedni sami niti. Ako imajo naši zastopniki vse to pred očmi in ako imajo srca za bedni rod svoj, potem se morajo vestno izogibati vsemu, kar bi jih utegnilo razdvajati ter iskati le onih toček, ki jih spajajo in silijo na ukupno delo. Tudi mi nismotolike navjivni, da ne bi videli razlike v nazorih posamičnih poslancev v tem ali onem; ali prva je vendar le — ekzistenca. Čemu naj bi se slovenski poslanci prepirali med seboj, kako naj bi bila urejena slovenska hiša, dokler te hiše — nimamo?!

Osigurajmo si torej svoje narodno bodočnost, svoj obstanek, ustvarimo si pogoje za svoj narodni razvoj, potem bodemo v božjem imenu govorili lahko dalje o podrobnostih!

Osiguranje bodočnosti našemu narodu, to boji prva naloga državnim poslancem! Narodni dom si moramo ustvariti, v katerem bode prestora za vse!

Tako zahteva od poslancev ljubezen do rodu. V imenu te ljubezni, v imenu slovenskega patrijotizma in z ozirom na nevarnost, v kateri se nahaja rod naš, pozdravljamo iskrenim veseljem in patrijotiskim zadoščenjem novo slovensko skupino v državnem zboru kakor jamstvo bolje bodočnosti. Hvala vsem poslancem, ki so slušali glas rodoljubja in ki so se združili v bratsko kolo v obrambo domovine! Čast in hvala pa posebno onim poslancem, ki so zasnovali akcijo za združenje! Čutom iskrene hvaležnosti in opravičenim ponosom se spominjamo tu našega Laginje, kajti notoriška istina je, da je

doseženo zjedinjenje po velikem delu — njegovo delo. V današnjem zjutranjem izdanju še smo rekli po „Hrv. Domovini“, da za tako akcijo treba mož bistriga vida in posebnega takta; in ravno našega istrskega Sokola dičiti ti lepi svojstvi v obilni meri. Kdor-koli bode pisal zgodovino borb naroda slovensko-hrvatskega iz sedanjih dni za svoj obstanek, spominjati se bode moral na odličnem mestu našega Laginje, tega apostola medsebojnega miru, bratoljubja, vstrpljivosti in zložnega dela! Hvaležno pa se bode moral spominjati tudi vseh družih poslancev, zasnovateljev naše „zveze“. Tu nam bodi dovoljena kratka opazka. „Slovenec“ je rekel včeraj, da smo brez potrebe napadali konservativne poslance. Ne, mi nismo hoteli napadati nikogar! Morda smo bili res nekoliko ognjeni, toda ne iz bojevitosti; ampak le v rodoljubni skrbi, v strahu, kakoršnega morejo provzročiti le taki usodni in kritični momenti, smo vrgli na tehtnico vso zgovornost svojo za — veliko domovinsko stvar. Danes pa, ko je zmagala domovinska ljubav, naj vsprejmejo naše iskreno zahvalo gospodje poslanci konservativne stranke.

S programom — katerega priobčujemo na drugem mestu — se nočemo baviti danes, kajti v tem trenutku izginja za nas program pred dejstvom, da se je uresničila ideja, katere topli zogovorniki smo bili od nekdaj ravno mi. Doseženo zjedinjenje med našimi poslanci je visok mejnik med tužno minulostjo in — to je naša sladka vera — milejo bodočnostjo. V znamenju zloge in sporazumljenja naj branijo poslanci versko in narodno svetinjo naroda hrvatsko-slovenskega! Bojni klic jim bodi: Bog in narod!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 3. aprila 1897.

Slovenska krščanska narodna zveza.

„Slovenec“ piše: „Po dolgih obravnava je bila sinoči osnovana slovenska krščanska narodna zveza, broječa 35 članov, kateri gotovo tudi pristopi češki agrarec Šramek, morda tudi Poljak Swiezi ter trije poljski krščanski socialisti, tako, da štejemo kmalu 40 mož. Sedaj je v tej zvezi: 16

polja in ceste, ki človeka zagrinjajo v prašne oblake — „ni žalostnejšega na svetu“, je rekala. A Klara Fromontova je imela navado, čez poletje bivati v Savi in ju. Ko so prišli prvi lepi dnevi so pričeli v spodnjem nadstropju pripravljati kovčege, snemati zagrinjala, in velik voz za pohišje, na katerem se je visoko gori jugala modra zibelka hčerkinja, se je odpeljal z vsem proti dedovemu gradu. Nekega jutra so se tudi mati, babica, dojnica in otrok, cel kup belih oblek in lahkih vélov, v dvo-uprežni kočiji v diru odpeljali proti solnčnim tratam in senčnim utam.

Pariz je bil ta čas grd, brez ljudij, in dasi ga je Sidonija ljubila celo v tem letnem času, ko puhti iz njega kakor iz peči, jo je vendar bolela misel, da se sedaj vse elegantne in bogate Parižanke šetajo po morskem bregu pod svetlimi solnčniki ter iz potovanja delajo izgovor za tisoč novih in predrznih mod, ki dovoljujejo pokazati, da ima nositeljica lepo upodobljeno nogo in lastne, dolge, kostanjevo rujave lase.

Morska kopel? na to ni bilo misliti, ker Risler ni mogel z doma.

(Pride še.)

PODLISTEK

69

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski pisatelj Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Poslej nista menjavala več prijateljskih pogledov, nič več nista prelistovala blagajniške knjige, iskaje starih spominov.

„Tega-le leta si vstopil pri nas . . . ter je tvoja prva doklada . . . Ali se spominjaš? Obedovali smo tisti dan pri Danixu, zvečer pa smo šli v kavarno des Avengles . . . he? to je bila pojedina, kaj?“

Slednjic se je Rislerju vendar čudna zdela ta odtujenost. Govoril je o njej s svojo ženo.

Ta je že nekaj časa čutila, kakor bi ta mrzlost plavala v zraku. Ako je v včasih šla preko dvorišča, so jo spremljali toli zlohotni pogledi, da se je vsa razburjena obrnila proti dolblini starega blagajnika. Ta razpor med prijateljema jo je plašil in naglo je ukrenila vse potrebno, da svojega soproga že naprej opozori na oponašanje Žigovo.

„Ali ne vidite, da je žarljiv na vas in vaš čin! . . . Nekdanji tovariš, ki je sedaj postal njegov principal — to ga jezi . . . Ko bi se človek

hotel zmeniti za vse take nevošljivce — glejte, mene kar oblegajo taki ljudje.“

Risler je pogledal debelo:

„Tebe?“

„Dá, mene . . . vsi tukajšnji ljudje me zaničujejo. Mali Chébeovi očitajo, da je postala gospa Rislerja staršega . . . Bog vé, koliko malopridnosti so že razstrosili o meni . . . Vaš blagajnik tudi ni nič boljši, verujte mi to . . . ta zlobnež!“

Teh malo besed je vplivalo. Risler je bil preponosen, da bi se bil pritoževal, zato je v svojem gnevu mrzlost vračal z mrzlostjo. Ta dva vrla, a drug drugemu nezaupajoča človeka, nista se mogla več sestati, ne da bi se ju polastilo mučno čustvo, tako, da se je Risler starši čez nekaj časa popolnoma ogibal blagajniške sobe. To se je zgodilo tem laglje, ker so bile vse denarne zadeve stvar Fromonta mlajšega in so mu vsaki mesec denar za gospodarstvo pošiljali v stanovanje gori. To je bila za Georgesu in Sidonijo zopet nova olajšava, zaradi katere sta imela priliko za množico novih prevar.

Sidonija se je sedaj bavila s tem, da popolni spored razkošnega življenja svojega. Selskega dvorca še ni imela. Prav za prav se jej mrzela drevesa,

Slovencev, 11 Hrvatov, 6 Rusinov iz Galicije, 1 iz Bukovine in Čeh Stojan iz Morave. Danes je bilo izvoljeno do jeseni začasno predsedstvo. Izvoljeni so trije predsedniki: dr. Bulat, Barwinski, dr. Šuteršič, ki se bodo po dogovoru vsak mesec menjavali v predsedništvu. V parlamentarno komisijo so bili izvoljeni doktor Laginja, doktor Ferjančič, dr. Gregorec in Biankini.

Program zvezi slove: V tej zvezi zedinjeni državni poslanci tvorijo pod imenom „Slovanska krščanska narodna zveza“ samostojno zbornično skupino in se zavežejo, da se bodo držali sledečega programa: Slovanska krščanska narodna zveza se bo potegovala za to, da se izobrazijo javno življenje v verskem, kulturnem, socialnem in gospodarskem oziru na pozitivno krščanskem temelju; da se bo z vso odločnostjo bojevala za brezpogojno ravnopravnost vseh narodov, zlasti za narodne koristi in pravice vseh slovanskih narodov na temelju narodnega prava in krščanske pravičnosti, kakor tudi za popolno slobodo cerkve.

Poglavitna naloga zvezi bo, potezati se v smislu krščansko-socialne reforme za kulturno in materialno izboljšanje ljudstva, pred vsem eminentno delavskih stanov: kmetškega, obrtnega in delavskega na podlagi združne organizacije in avtonomije stanov. Zveza uvaža državno-pravne programe onih svojih členov, ki sedanje uravnave države z ozirom na svoj zgodovinski razvoj ne smatrajo definitivno, ter jemlje na znanje dotična zbornici dne 30. marca 1897 oddana državno-pravna zavarovanja glede češkega in hrvaškega državnega prava.

Zveza hoče gojiti prijateljsko sodelovanje s katoliško ljudsko stranko in slovanskima kluboma Čehov in Poljakov; nasprotovati liberalnim in nacionalnim Nemcem glede predsedstva in večine.

V prihodnji št. hočemo beležiti glase o tej skupini; za danes rečemo le, da je prepričanje obče, da je osnutje naše „Zveze“ zgodovinske važnosti.

Ministerska kriza na Dunaju. Po naglici, s katero je nastopila, je ministerska kriza na Dunaju povzročila največo senzacijo v političnem svetu. Novine so sicer že par dni sem govorile o tem, da nekaj diši po tem, da utegne odstopiti eden ali drugi minister, ali na to ni mislil nihče, da odstopi hkratu vse ministerstvo. Na vzroke, ki so povzročili krizo, smo že namignili v današnjem zjutranjem izdanku. Mladočehi so izjavili odločno, da pretržejo svoje odnose do vlade, ako ista ne izda takoj objavljenih jezikovnih naredb za Česko in Moravsko. To je bil revolver na vrat za vlado, ki je vedela, da bi se ne mogla nikakor vzdržati, ako narod češki stopi v opozicijo. Obljubila je torej, da ugoditi zahtevi Čehov in omenjena naredba se je imela izdati te dni. Čim pa so izvedeli nemški liberalci, zagnali so hrup in grozje. No, to bi še ne bilo motilo vlade, da se niso liberalcem pridružili tudi liberalni veleposestniki. Pristop nemških veleposestnikov na liberalno stran je izbil sodu dno, v katerem je Badeni hotel zvariti svojo večino. Nemški veleposestniki so bili namreč v računih grofa Badenija za novo večino. Potem je še sledilo v naglici nekoliko naporov za sporazumljenje med Čehi in Nemci, ali brez uspeha. Ministerski predsednik grof Badeni je bil v tem mučnejšem položaju, ker niti ministerstvo samo ni bilo jedino med seboj ozirom na namerovano naredb. Da se reši iz zagate, podalo je ministerstvo svojo ostavko in je s tem potisnilo našo državo pred prag važnih, morda epohalnih dogodkov. Sedaj se vrši za konferencijo, po listih pa se kar gromadijo razne kombinacije in verzije, katerih vseh niti beležiti ne moremo, kamo li da bi jih mogli komentirati. Iz gromad vseh teh ugibanj je vendar najglasnejše menenje, da dobimo najbrže konservativno-slovansko večino. Neko poročilo trdi celo, da je že prišlo do popolnega sporazumljenja med dotičnimi skupinami. — Dvojno pa je vsakako razveseljivo na tej krizi: a) da je nastala vsled vprašanja jednakopravnosti, iz česar sledi, da je to vprašanje postalo akutno, b) da je kriza našla naše

poslance združene. Pravi angelj varuh našega naroda je hotel, da je tikom pred krizo prišlo do zedinjenja naših poslancev. Po pravici pravi „Slovenec“, da bode naša jugoslovanska skupina morda odločala te dni. Ali ni srečno naključje to, da je takoj ob nje porodu dana prilika naši zvezi, da pokaže svoj doberdelni vpliv za korist naroda?!

Položaj na Kreti. Kakor poročajo z Dunaja, je naša vlada že izgubila nadejo, da bode možno izogniti se turško-grški vojni. Govori se, da Grška nameruje napovedati Turčiji vojno takoj, ko vlesile proglase blokado grških pristanišč.

Poveljniki avrepskih eskader pred Kreto zahtevajo zopet od svojih vlad, naj jim določijo po 50 konjnikov in po 1/2 baterije topništva. Zahtevano vojaštvo bode za posadke v utrdbah okolu Kaneje in bode služilo izključno le v obrambo istih.

Turški oficijozni listi javljajo, da je turška vlada sicer pripravljena razpravljati neposredno z Grško, toda ne mara imeti opraviti z ministerstvom Delyannisem, ki je sedaj na krmilu. Turška vlada zahteva, da odstopi vse Delyannisovo ministerstvo.

Iz Carjegrada javljajo, da je tam navstala velika razburjenost, ko se je doznalo, da so krečanski uporniki zaplenili jedno turško ladijo. Ljudstvo zahteva vojno.

Različne vesti.

Prvi smešni nastop italijanskih poslancev.

Javili smo že, da so italijanski poslanci predvčerajšnjem priredili svoj prvi „debut“, zajedno pa prvo temeljito blamažo. — Iz včerajšnje „Reichswehr“ je še le razvidno, kako so se osmešili gospoda s tem, da so zahtevali od grofa Badenija, naj on skrbi, da prestanejo napadi na Italijane v „Reichswehr“. To zahtevanje je naravnost smešno. Ako je „R.“ res glasilo Badenijevo, potem kaže le otročjo najivnost, ako meni kdo da bi bil on sam proti temu, kar se je pisalo v njegovem imenu; ako pa rečeni list ni njegovo glasilo, potem nima nikake pravice, da bi zapovedoval uredništvu, kaj sme pisati in česa ne sme. In denimo, da je „Reichswehr“ res njegovo glasilo. Ali v tem slučaju res mislijo Italijani, da bi Badeni hotel ravno Italijanom razkrivati svoje tajne zveze?!

In kako so grozili tudi! Takoj hočejo pretrgati svoje „dobre odnose“ do vlade in stopiti v opozicijo! To je grozno! Še groznejše pa je žuganje, da ponehajo delovati v smislu avstrijske državne misli, ako bi vlada hotela ščititi Slovane! Ljuba italijanska gospoda razumejo torej „avstrijsko državno misel“ tako, da se Slovanom mora odreči vsako varstvo! Pozno, zelo pozno so italijanski poslanci našli svoje navdušenje za avstrijsko državno misel; in ko so leteli k ministerskemu predsedniku, da ga obvestijo o tej epohalni najdbi svoji, pokazali so hitro, da te misli niti — ne razumejo! Naše pomilovanje! No, pa jim povejmo mi: državna misel avstrijska je v pravičnosti do vseh, torej tudi do Slovanov! A ravno zato je list „Reichswehr“ napal Italijane, ker ne hote poznati pravičnosti do svojih sodeželanov slovenske narodnosti! Ako bi bilo gospodi res kaj do državne misli avstrijske, bili bi se hvaležni rečenemu listu na dobljeni lekiji.

Prvi nastop italijanskega kluba znači prvo blamažo. Bog jim jih daj še!

Kje je krivda? Pišejo nam: Ne mislite, da se vam hočemo laskati, velespoštovani g. urednik, ako vam izrečemo posebno priznanje na članku „Kje je krivda“, ki ste ga priobčili te dni v obrambo okolščinov, oziroma v pravo označenje dogodkov, ki so se vršili neposredno po nesrečni volitvi dne 18. marca.

Prav imate: tako je in ni drugače! Kdor hoče razumeti pojave med narodom — sosebno pa take, ki so v navskrižju s kazenskim zakonom — mora umeti čitati v — duši naroda. Saj še sodnik po poklicu, ki je vendar trdno navezan na določila pisanega zakona, poševa tudi (vsaj tedaj, ko odmerja kazni) razne okolščine, ki so bile moralni provzročitelj temu, kar se je zgodilo: urav človeško, dušno razpoloženje obtoženca, hipno jezo, obup, izzivanja od druge strani, itd. itd. Ako torej celó sodnik po poklicu poševa takozvane olajševalne okolščine, koliko bolj mora storiti tako javno novinstvo, ki ni poklicano, da kvalifikuje zločine in prestopke, ampak mu je temveč dolžnost, zasledovati vire neljubim dogodkom.

Žal, da je take, ali resnica je, gola resnica, da so narodni boji v nas zadobili jako odurno

obliko in da je nastala napetost med deželani obeh narodnosti, ki je na ogromno škodo javno blaginji v moralnem in materialnem pogledu. Mnogi trpe materialno škodo vsled teh ljutih bojev; ali še hujsja je moralna škoda, ker nam ni možno živeti v miru in krščanski ljubavi in ker se v tem valovanju strasti ljudstvo demoralizuje in — podivjuje.

Ali pa imamo pravico, da bi obsojali ljudstvo radi tega? Ne, absolutno ne! In zlasti italijansko ljudstvo tržaško je dobrodušno samo na sebi; da pa je masa podivjala nekako in da je i ona jela besneti v strasti, temu se ne smemo čuditi. Na tem ni krivo ono! Le naravno je, da toliki slabi izgledi, ki jej jih daje izvestna gospoda, niso ostali brez utisa na maso. Ako vidi prostak, da so nasprotniki izdali parolo: osar tutto!, da so proglasili načelo, da vsako sredstvo je dobro, ako le dojava do cilja; ako vidi, da nasprotniki sami izvajajo to načelo praktički in na najbolj rafiniran način; ako čuje sleherni dan in za vsakom oglom, da je zantčevanje sodeželana najlepša meščanska čednost; ako se mu zatrlja v vseh mogočih variacijah, da je ljubezen do svojega rodu in jezika identična z sovražtvom do drugorodcev in da je obramba lastne narodnosti identična s progajanjem sodeželanov druge narodnosti; ako vidi torej, kako se neprestano in peklensko zlobno prostituita vzvišeni pojmi rodoljublja: potem se ne smemo čuditi, da so otrpnela čustva tudi njemu, da je zgubil ves kriterij in vso razsodnost, da je postal dostopen vsakemu še tako neopravičenemu hujskanju in da ne ve več razločevati med dovoljenim in nedovoljenim! Potem pa se tudi ne smemo več čuditi našemu slovenskemu prostaku, ako mu zavre tu pa tam po žilah. Svesti si je, da ne želi ničesar hudega svojemu sosedu in da zahteva le svoje sveto pravo, in vendar vidi in občuti po vseh kosteh, kako mu je napovedala neizprosno vojno neizprosna strast. To mora ogorčati njegova čustva, da kipi in vre tudi v njegovi duši; in le naravno je, da prihajajo tudi njemu trenutki ekstaze, ko — ne vé, kaj dela. A ravno v takih trenutkih je prav lahko možno tudi najmirnejemu in najplemenitejmu človeku, da skoči preko ojnice. Človeku, čegar duša se krči v divji boli in v obupu, je težko določiti mejo, preko katere ne sme stopiti. To so nepreračunljivi trenutki v duševnem življenju človeka, in v takih trenutkih je iskati postanka žalostnim dogodkom po okolici povodom državno-zborske volitve! Naj stori to, kdor hoče, ali mi, ki poznamo svoje ljudstvo, ne moremo pobrati kamena, da bi ga zalučali v to svoje ljudstvo. Seveda nam poreče kdo: „po takem opravičujete tudi izgrede, ki so se svojodobno vršili v Piranu! Saj je tudi tam razgrajalo ljudstvo v jezi“. Počasi, počasi, kajti razlika je gorostasna. V Piranu je razgrajala množica proti pravici, proglašeni od državne oblasti, tu v okolici pa je demonstrovalo ljudstvo, ker se je čutilo zadeto v svojem pravu in ker je slutilo nevarnost za svoj obstanek. V Piranu je izzvala izgrede umetna agitacija od strani onih, ki proračunjeno izkoriščajo slabe instikte nevedne mase, v okolici pa je prišlo spontanno do pojavov ogorčenja. Voditelji slovenstva na Tržaškem imajo mirno vest in čiste roke oziroma na izgrede po okolici, ali pa morejo kaj takega reči o sebi tudi voditelji italijanstva po Istri? Ne morejo reči! To je povdarjal tudi državni pravdnik na dotični sodni razpravi in je izrekel svoje obžalovanje, da ne more do živega resničnim provzročiteljem piranskih izgredov.

Kdo je torej kriv na izgredih po okolici? Le oni, ki so prvi jeli prirejati izgrede po Istri in ki so sistematično hujskali svoje ljudstvo v besni fanatizem. Po receptu „osare tutto“ prišlo je slednjic do škandaloznih volitev tudi v Trstu in potem do ogorčenja tudi na slovenski strani! Mi ne zvrčamo krivde na italijansko ljudstvo, ampak vsa krivda pada na italijansko kliko, ki je potegnula nase politično vodstvo primorskih Italijanov.

Osebna vest. Škof msgr. dr. Glavinca se je odpeljal včeraj v Gorico.

Doneski za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. Na shodu pol. društva Edinost v Šklednju se je nabralo 16 kron 52 st. (po pomoti zakasnjeno) P. Makedonius je daroval 1 krono. Veleč. g. Anton Koželj iz Trebč je poslal 10 kron nabranih v veseli družbi v Trebčah. Kezinski rodoljubi so podarili v proslavo izvolitve g.

Dr. Laginje državnim poslancem 5 kron 29 stot. V kavarni Commercio se je nabralo 120 stot. V Komnu je nabrala vesela družba na poziv gospice Rožice 16 kron; p. Bonifacius je dodal 40 stot. potrj na porazu.

Zenska podružnica. Jutri, dne 4. aprila, imela bode torej ženska podružnica družbe sv. Cir. in Met. svoj redni občni zbor. Leto za letom opazamo, da prihaja k temu občnemu zboru čedalje manj družabnic. Mislijo si izvestno: Eh, saj me tam ni treba, napravijo že itak brez mene. Druga si zopet misli: Čitala bom že v „Edinosti“, kako in kaj je bilo! Ali te so še med „gorkimi“, zavednimi Slovenkami. Velika večina družabnic pa meče leto za letom tisto „vabilo“ v kot in se niti ne zmeni, bi vsaj iz radovednosti pogledala enkrat, kakovo je tako zborovanje. Sestra! Slovenke! Ras je, da opravimo lahko brez vas, res, da čitate potem v „Edinosti“, kako in kaj! Ali vender, ož zaspanke: dajte no, pogledajte enkrat, kako zborujemo me! Dasi se vse lahko opravi, ako nas je tudi malo, vender je tako čudno, žalostno pri srci, ko vidimo na zboru le peščico družabnic. Otožno-milo je res vsaki duši, odbornicam in došlim družabnicam, ko vidijo, da nas je tako malo in prostori sami sa tako neprijazni, hladni, umrli, ako je v njih malo zborovalk. Pridite torej, žene in deve, ogrejte nas, oživite se svojo mladostjo in živahnostjo ter pomladnim cvetjem mrtve prostore! Zbor se prične ob 3. uri; časa je potem na ostajanje, da se našetate in naveselitate! Na svidenje!

Otvoreno pismo Vl. popu Stipi Vučetiču, kapelanu u Kraljevici.

Dne 8. proš. meseca, Vi ste mi u Kraljevici, u prisutnosti sedmorice svjedoka (Gospode: Higina Pajkurica, Rudolfa Sačera, Eduarda Giustina, Stjepana Mikuličica, Jure Turine, Gavre Turine i občinskoga tajnika Polića) svečano oherali, da čete do konca ožujka 1897, ili matematično dokazati ono što ste proti meni napisali u „Katoličkoj Dalmaciji“ od 4. ožujka 1897. ili opovrgnuti.

Utanačeni rok jur je iztekao bez da ste Vi održali Vaše besjede.

Nije mi do toga da sada kvalificiram Vaše ponašanje.

To prepuštam poštenomu občinstvu.

Gospoda svjedoci, čijemu sam se sudu podvrgao, odlučiti će, koje stanovište da ja sada zauzmem prama Vami.

U Onomu, pako, što ste Vi, odnosmo na naš sastanak u Kraljevici (8. ožujka 1897) napisali i što će te valjda i unapred napisati u „Hrvatskomu Pravu“ i u „Katoličkoj Dalmaciji“, neka ista Gospoda svjedoci sude koliko ima i koliko će eventualno biti istine.

Trst, 3. travnja 1897. *Anto Jakić.*
Za družine radi veličnih izgredov zaprtih okoličanov darovali so nadalje:

Dr. Otokar Rybář	3 gl. — nč.
Hrabroslav Ražem nabral v Bazovici	3 gl. — nč.
Skupaj	6 gl. — nč.
Prej izkazanih	88 gl. 92 nč.
Skupaj	94 gl. 92 nč.

Danes smo izročili 28 gl. za gropajske družine. Z oziroma na veliko bedo, ki vlada med nekajimi družinami zaprtih, prejemamo drage volje nadalj je človekoljubne darove.

Za rodbine ponesrečenih Križanov darovali so nadalje:

družba v krčmi Maksimiljana	
Riva Grumeta	3 Kr. — st.
I. M.	2 „ — „
Rohrmann Viktor-Henrik, Ljubljana 10	„ — „
Ljubljana (mesto)	200 „ — „
Ljubljanačani (nabral neimenovani) 14	30 „ — „
Krokar miramarski	1 „ — „
Dr Gustav Gregorin dopolnilo do 1200 kron	9 „ 34 „
Skupaj 239 Kr. 64 st.	
Prej izkazanih 880 „ 36 „	
1120 „ — „	

S tem smo završili nabiranje za gori omenjene rodbine ter izrekamo svojo zahvalo vsem dobrotnikom, ki so hoteli potem našega brata pomoči nesrečnikom. Darovano skupno svoto od 1120 kron smo razdelili sporazumno z gospodom deželaim poslancem Ivanom Gorupom, z gospodom župnikom križkim in s križkimi veljaki, tako, da so prejeli:

Marija Bezin hšt. 108, vdova pok. Josipa Bezin . . . . . 360 kron

Urša Sedmak hšt. 123, vdova pok. Ivana Sedmak . . . . . 300 kron
Franja Verginella, hšt. 152, vdova pok. Antona Verginella . . . . . 300 kron
Anton Guštin hšt. 102, oče pok. Josipa . . . . . 160 kron
Skupaj 1120 kron

Ta načia razdelitve odobrili so oblarovanci brez prigovora ter so nas solznimi očmi prosili, naj izročemo v njih imenu srčno zahvalo vsem blagim darovalcem.

Izpred parotnega sodišča. Sinoč, pozno, se je završila razprava zoper Jurija Mangachia. Državnega pravduka namestnih Okretič je v dolgem krasnem govoru dokazoval krivdo obtoženca, navodši vse momente, ki govore za to, da je Mangachi potisnil morilno orožje v roko svojega otroka. Obtoženca je branil odvratnik Baseggio. Trudil se je mož, kolikor je mogel, da bi opral obtoženca, toda zastoj. Perotniki so pritrtili glavnemu stavljenemu jim vprašanju gledé naročenega umora z 8 „dā“. Sodišče je na temelju te razsodbe obsodilo obtoženca na 15 let težke, s postom poostrene ječe. Na obtoženca ta obsodba ni napravila nikakoršnega vidnega utisa.

Danes se je vršila razprava zoper Kateřino Ujčič, obtoženo detomorstva. O tej razpravi sporočimo prihodnjč.

Ob zaključku lista smo zaznali, da je bila Ujčič spoznana krivo in da jo je sodišče obsodilo na tri leta ječe.

Najnovejše vesti.

Dunaj 3. Danes predpoludne je Njeg. Velič. vsprejelo grofa Badenija v avdijenciji. — Soglasna poročila zatrjajo, da cesar še ni ničesar določil glede ostavke ukupnega ministerstva in so po takem brez podlage vse vesti o sestavi novega ministerstva po grofu Badeniju ali po kateri drugi osebi. Tudi vse druge kombinacije so brez podlage. Do sinoči ni cesar vsprejel nobene politiske osebe. Kar se dostaje vzrokov, ki se navajajo za odstop ministerstva, je najverjetnejši oni, da je Badeni hotel sestaviti večino iz Poljakov, Mladočehov in jednega dela nemških liberalcev, da so mu pa poslednji delali ovire.

Peterburg 2. Cesar Fran Josip dospe v Peterburg dne 27. t. m. predpoludna. O prihodu pozdravijo cesarja: car, vsi veliki knezi in poslanik Liechtenstein s poslaniskim osebjem. Vhod v Peterburg se bode vršil po prospektu Nevskega do zimske palače, kjer se nastani cesar Fran Josip. Prvi in drugi dan se bodo vršili obiski, tretji dan pa preživi cesar izključno le v družbi carske dvojice. Med brvanjem cesarja v Peterburgu se bodo seveda vršile razne slavnosti.

Carigrad 3. Ministerski svēt se je bavil z naredbami zoper akcijo Grške, ki je baje določena za 6. dan aprila. Poveljnik ob grško turški meji je dobil ukaz, da omenjenega dne poostri službo ob meji, da pa naj ne odgovarja na mala izzivanja.

Zahvala.

Podpisani Anton Guštin, oče pok. Josipa iz sv. Križa hšt. 102, Marija Bezin, vdova pok. Josipa iz sv. Križa hšt. 108, Urša Sedmak, vdova pok. Ivana iz sv. Križa hšt. 123 in Franja Verginella, vdova pok. Antona iz sv. Križa, hšt. 152, kateri pokojniki so ponesrečili 16. decembra 1896. leta na morju pod sv. Križem, zahvaljujemo se iz globočine svojega srca vsem dobrotnikom, kateri so radodarno roko pomogli, da so olajšali našim družinam bedo, v katero nas je pahnila nemila osoda naših dragih.

Bog plati vsem dobrotnikom stotero! Zavest, da so storili dobro delo in hvaležnost naša do konca dni bodi jim plačilo, katerega jim mi ne moremo dati.

V Trstu, dne 1. aprila 1897.
Anton Guštin, Marija Bezin, Trša Sedmak, Franja Verginella.

Na prodaj

imam hišo na jedno nadstropje se štirimi prostori, klet, goveji hlev, se skednjem, lopa, čebeljnjak, vodnjak izvirne vode, perilnik ter čez 4000 m. zemljišča pri hiši, deloma vrt deloma njiva. Cene po dogovoru.

Martin Šahar post. sv. Ivan-Trst 664.

Liniment. Capsici comp.

s sidrom
iz Richterjeve lekarne v Pragi,
pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo; dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gl. po vseh lekarnah. Zahteva naj se blagovoljno to splošno priljubljeno domače sredstvo na kratko kot
Richterjev liniment s „sidrom“
tor naj se previdnostno vsprejmejo le take steklenice kot pristne, ki imajo znano varstveno znamko „sidro“.
Richterjeva lekarna
„Pri zlatem levu“ v Pragi

Davno skušeno dijet, kosmet sredstvo (za naribanje) za ojačenje in krepljenje žil in kit žiloveškega telesa.

Kwizde fluid
Znamka kača (fluid za turiste)
Rabljen z uspehom od turistov, kolesarjev in jezdecov za ojačenje in okrepjenje po daljnjih potih.
Cena 1/2 steklenice 1 gl., 1/2, stek. 60 nč.
Dobiva se pristen v vseh lekarnah.
Glavna zaloza: G
Okrožna-lekarna,
Kornenburg pri Dunaju.

Dobro poznane in pripravne
škropilnice
inženirja Živica
dobivajo se vedno po navadnih nizkih cenah v skladišču trdke
Živic in druž.
(Schivitz & Comp.)
ulica Zonta štev. 5
TRST.
Na zahtevanje pošilja se cenik.

Gabrijel Piccoli
lekarnar pri angelju v Ljubljani
Dunajska cesta

— Najetžje priznanje —
na II. mednar. farm. razstavi v Pragi 1896
London—Pariz—Ženeva 1892—1893.

Železnato vino
preizkušenege, zanesljivega učinka, ima v sebi lahko prebavljiv železnat preparat, kateri učinkuje pri slabotnih, na pomanjkanju krvi in na živcih trpečih osebah, priporočljiv posebno tudi za slabotne, blede otroke. III
Deset gramov tega preparata ima v sebi 25 miligramov železnatega kisleka in 10 miligramov izlečka iz skorje kineškega drevesa.

Lekarnar Piccoli v Ljubljani jamči za označeno, potrjeno po kemični razkrojni dr. H. Hagerja v Frankobrodu na Odri in prof. Balt. Knapitscha, zapriseženega sodniškega kemika v Ljubljani.
Steklenica imajoča pol litra velja 1 gl., 4 polliterske steklenice 3 gl. 60 kr., franko s poštnino vred 4 gl.
Naročbe odpošiljajo so točno proti poštnem povzetju.

VITTORIA
samo po 2-20
moderce za gospe, deklice prodaja se po nv. 50 do gl. 4 20.
Velika zaloga vsakovrstnega blaga za ženske obleke v svetlih in temnih barvah, od nv. 30—150, imamo veliki izbor perkalov, saten, zagrinjala in pogrinjala posteljne in mizne, svilnato blago vsake vrste od 80 nv. naprej, nakiti in čipke, vsake vrste trakov širokih in ozkih po prav nizki ceni; velika zaloga rokoVIC iz svile, iz konca, iz kože ter krink. Ovratnike in zavrtnike, dežnike, nogovice raznih vrst. Blago za moške obleke na veliki izbor.

ZA KOLE SARJE
srajce (maje) trikot od 1-30—450 jako primerne in nogovice.

JAKOB KLEMENC
trgovec z manufakturami
Trst, ulica sv. Anton st. 1.

G. Tönnies
Ljubljana.
Tovarna strojev in kovačnica za kotle.
Specijaliteti: žage in stroji za obdelovanje lesa.

Največa hiša modnega blaga na Dunaju

VI. Mariahilferstrasse 81-83 (Souterain, Parterre, Mezzanin, I. nadstropje)

tvrdke

D. LESSNER

Najmodernejše, najboljše volneno blago od nč. — 35 do — 95
 Najizvrstnejše čisto volneno blago „ gld. 1.— „ 5.60
 Francosko in švicarsko svileno blago „ gld. — 60 „ 4.20
 Novejše, mično pralno blago . . . . „ gld. — 26 „ —.85

V zalogi so vse mogoče v stroko modnega blaga spadajoče vrste blaga v bogatem izboru, proti katerim ni konkurence.

Pozor

na izbor in cene.

Za provinco zbirka vzorcev in ilustriran cenik, ob-ezajoči najposlednje novosti na zahtevanje gratis in franko.

Važno. Prosi se uljudno, da se pri naročbah vzorcev naznani natančno oddelek cene in vrsta blaga, **Važno!** da bode možno doposlati od blaga, katerega se misli kupiti, tem bogatejo zbirko.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

(registrovana zadruga z omejenim poročtvom)

v TRSTU, Via Molin piccolo št. 1, I. nadstropje.

(bilo novega poštnega poslojja)

Dajo posojila na vknjižbe po 5 1/2 %, menjico po 6 %, zastavo po 5 1/2 %. Sprejema hranilno vloge in je obrestuje po 4 %. — Uradne ure so: Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10—12 dop. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoldne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popoldne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zadrugi deleži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 gld. ter znaša vsaki delež 10 gld.

Narodnjakinje!

Dovoljujem si Vas opozoriti na svoje veliko skladišče oglja, drv, premoga in koks v ulici S. Zaccaria števil. 1 (med ulicama Chiozza in Farneto).

Ker izdelujem od navedenih predmetov nekatere na lastno režijo, nekatere pa sem si nabavil pod najugodnejšimi okolištinami, prepričan sem, da vas zamorem v vsakem obziru zadovoljiti.

Jamčim za točno postrežbo in poštene vago ter se priporočam z vso

ndanostjo

Yekoslav Grebenc.

Kdor želi kupiti

slamorenico, mlatilnico, gepelj, trieur ali sploh kak potreben in koristen kmetijski stroj,

naj zahteva prvi slovenski cenik največjih strojev od prve in jedne slov. zaloge kmetijskih strojev na Gorškem,

Franjo Babnika v Gorici

(začasno Via Fornica 12.)

Zastopniki se iščejo.

V MESNICI

Tomaža Zadnika v ulici Crociera

pri senenem trgu

prodaja se meso prve vrste in sicer:
 sprednji del po 44 nvč. kilogr.
 zadnji „ „ 64 „ „
 teletina in janček po najnižjih cenah

Zdravljenje krvi

čaj „Tisočerni ovet“ (Millefort).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slabostem, če poče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jedlo enot za zdravljenje, stoji 0 nč, ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

Zaloga pohištva

tvrdke **Alessandro Levi Minzi**

Trst, Via Riborgo, 21 in Piazza Vecchia št. 2

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustriran cenik zastoj in franko. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Išče se krčmarja

za gostilno v obližju tržaškega mesta, veččega slovenskega jezika. Več se poizve pri g. D. Jeroniti, prodajalnica kave, via S. Antonio 2 (hiša Duma).

Trganje

(revmatizem)

izleci se popolnoma gotovo z uporabljenjem moje masti, katere izdelovanje je dedna tajnost moje rodbine in ki pomore vedno v kratki dobi proti trganju, lomljenju, trganju po telesu, revmatizmu tako, da so osebe po uporabi te masti, katere so že leta bolele, popolnoma ozdravile.

Za uspeh jamčim.

Pošilja se v steklenicah in z navodilom.

Vilhelmina Suchá,

v Mladi Boleslavi št. 9 (Česka)

Stotisoč dopisov jamči o dobrem uspehu. Vaše blagorodje! Ne morem se vzdržati, da bi se Vam ne zahvalil za poslano mi mast z navodilom, ker nisem več upal, da ozdravim. Imel s m v levi nogi in v križu poldrugo leto velike bolečine; nisem mogel stati na nogah, moral sem se vleči po zemlji. Slušal sem Vaš svet in hvala Bogu jedina pošiljatev Vaše masti me je popolnoma ozdravila. Za to se Vam srčno zahvaljujem. Bog Vas blagoslovi stoterokrat. Svitkov pri Pardubicah, 2. maja 1892. Fr. Buchta, kmet.

Čestita gospa! Vaša mast proti trganju se je obnesla že večkrat v naši rodbini; prejmite za to našo srčno zahvalo. V Peruci, 30. avgusta 1893.

Osobitim spoštovanjem
 Anton Polužil, kmet.